

Programma 2 - Zorgen voor elkaar en een sterke samenleving

Leeswijzer

Programma 2 omvat de maatschappelijke opgaven binnen het sociaal domein in de breedste zin van het woord, waaronder zorg, welzijn, participatie, onderwijs, sport, cultuur en veiligheid. Met dit programma geven we uitvoering aan de ambities uit het coalitieakkoord Coalitieakkoord Oost Gelre 2026-2030 - Lief met lef. Daarbij staan gezondheid, kansengelijkheid, bestaanszekerheid, een sterke samenleving en het kunnen meedoen van alle inwoners centraal. We bouwen voort op de kracht van inwoners, vrijwilligers, mantelzorgers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en we bieden ondersteuning waar dat nodig is.

Een belangrijke ontwikkeling is de doorontwikkeling van Sterke Lokale Teams.

Deze teams staan dichtbij inwoners en werken samen met hen aan welzijn, veerkracht en samenredzaamheid. Zij versterken sociale netwerken, werken integraal over domeinen heen en bieden één herkenbaar aanspreekpunt voor vragen en ondersteuning. Daarmee versterken we de beweging van zorg naar preventie en van individuele ondersteuning naar collectieve oplossingen.

Wat voegen we toe en maken we structureel in 2027?

In 2027 investeren we in nieuwe ontwikkelingen en borgen we initiatieven die hun meerwaarde hebben bewezen. Hieronder een opsomming:

- We voeren de Wet versterking regie volkshuisvesting uit en introduceren urgentieverklaringen voor woningzoekenden die met voorrang een sociale huurwoning nodig hebben.
- We versterken de sociale basis door vrijwilligersinitiatieven te ondersteunen die inwoners helpen over praktische en sociale drempels heen te stappen.
- We borgen de inzet van de cultuurmakelaar en maken deze succesvolle werkwijze structureel onderdeel van de uitvoering van het cultuurbeleid.
- We maken de capaciteit voor het vertalen van landelijke en regionale gezondheidsopgaven naar lokaal beleid structureel, zodat we blijvend uitvoering kunnen geven aan het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) en het regioplan De Gezondste Regio Achterhoek.
- We geven gedurende twee jaar een extra impuls aan de preventie van onveiligheid in relaties, met aandacht voor ouderenmishandeling, femicide en cultuurgerelateerde onveiligheid.
- We stimuleren de inzet van zorgtechnologie binnen de huishoudelijke ondersteuning om zelfredzaamheid te vergroten en ondersteuning toekomstbestendig te organiseren.

Naast deze investeringen en ontwikkelingen blijven wij werken aan de maatschappelijke opgaven binnen het sociaal domein.

We stimuleren een gezonde leefstijl voor jong en oud en blijven inzetten op het terugdringen van alcohol- en drugsgebruik. We bevorderen kansengelijkheid en bestaanszekerheid en zorgen ervoor dat inwoners naar vermogen kunnen meedoen op het gebied van wonen, werk, onderwijs en ontmoeting. Waar nodig bieden we ondersteuning, met als uitgangspunt dat inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving. Ook blijven we inwoners met dementie, mantelzorgers en vrijwilligers ondersteunen en zetten we in op vroegsignalering om problematische schulden te voorkomen. Daarnaast versterken we preventie en vroegtijdige ondersteuning, werken we samen met de culturele sector aan de uitvoering van het cultuurbeleid, ondersteunen we jongeren die overlast veroorzaken om weer perspectief te krijgen en blijven we investeren in een goed functionerende veiligheidsketen.

Veiligheid is de basis voor samenleven en vertrouwen.

Tegelijkertijd zien we dat de politiecapaciteit schaars is en de problemen waarmee we te maken hebben steeds complexer worden. Daarom zetten we in op een aanpak die problemen zoveel mogelijk voorkomt door preventie en vroegsignalering, criminaliteit en overlast stevig aanpakt, samenwerkt met partners en inwoners, en duidelijkheid biedt door heldere en voorspelbare regels en vergunningen.

Hiermee geven wij invulling aan de ambities uit het coalitieakkoord.

Dit is slechts een deel van onze inzet. In dit programma leest u alle doelstellingen en de activiteiten waarmee wij bijdragen aan een gezonde, inclusieve, veerkrachtige en veilige gemeente. Het programma is opgebouwd van preventieve inzet tot maatwerkondersteuning en kent de volgende thema's:

- Kansengelijkheid en bestaanszekerheid;
- Inclusieve gemeente met veerkrachtige inwoners;
- Ruimte voor ontmoeten, ontwikkelen en meedoen;
- Veilig samenleven.

Kansengelijkheid en bestaanszekerheid

Ambitie

Wij gaan uit van de kracht en verantwoordelijkheid van inwoners, voor wie dat mogelijk is, om zelf vorm te geven aan hun leven. Een sterke financiële, sociale en gezondheidsbasis vormt hiervoor het fundament. Waar eigen kracht of ondersteuning vanuit de omgeving niet voldoende is, bieden wij tijdig passende hulp, zodat iedere inwoner kan meedoen en kansen krijgt om zich te ontwikkelen.

Doelstellingen

Inwoners hebben gelijke toegang tot onderwijs, sport, cultuur en ontmoetingsmogelijkheden

De bovengenoemde maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk, beschikbaar en bereikbaar. We zorgen ervoor dat financiële en sociale drempels worden verlaagd door regelingen, laagdrempelig aanbod en ondersteuning vanuit de naaste omgeving.

Doelstellingen

Inwoners hebben zicht op opleiding, zinvolle dag invulling of werk passend bij hun mogelijkheden

We ondersteunen inwoners bij het vinden van een passende plek in de samenleving, via opleiding, werk of een zinvolle daginvulling die aansluit bij hun mogelijkheden. Met diagnostiek, begeleiding, training, werkervaring en bemiddeling stimuleren we duurzame inzetbaarheid en persoonlijke ontwikkeling. Wanneer werk niet mogelijk is, zetten we in op activering en maatschappelijke participatie. Samen met Fijnder begeleiden we nieuwkomers naar onderwijs, werk of participatie. Daarbij staan het beheersen van de Nederlandse taal, zelfredzaamheid en duurzame deelname aan de samenleving centraal. Ook kunst en cultuur dragen hieraan bij. Via culturele activiteiten kunnen inwoners talenten ontdekken, vaardigheden ontwikkelen en actief deelnemen aan de samenleving. Zo vergroten we kansen op participatie, versterken we de sociale samenhang en zorgen we ervoor dat iedereen naar vermogen kan meedoen.

Doelstellingen

Inwoners met ondersteuningsvragen worden tijdig herkend en krijgen hulp die eenvoudig bereikbaar is

We zorgen ervoor dat ondersteuningsvragen tijdig worden herkend. We richten ons op het vroegsignaleren van ondersteuningsvragen, waaronder mentale gezondheidsproblemen, financiële zorgen en opvoed- en ontwikkelvragen bij voornamelijk jeugd en jongeren (en hun ouders). Door in te zetten op informatie, preventief en collectief aanbod en laagdrempelige ondersteuning dichtbij de inwoner, versterken we de veerkracht van inwoners en hun omgeving. Hierdoor kunnen inwoners van jong tot oud volwaardig blijven meedoen.

Inclusieve gemeente met veerkrachtige inwoners

Ambitie

Wij versterken de sociale basis door ontmoeting, verbondenheid en onderlinge betrokkenheid te stimuleren. Samen met inwoners, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties bouwen we aan een gemeenschap waarin mensen naar elkaar omzien, elkaar ondersteunen en niemand er alleen voor staat.

Doelstellingen

Inwoners hebben passende mogelijkheden om te werken aan een gezonde actieve leefstijl

We ondersteunen inwoners bij het ontwikkelen en behouden van een gezonde en actieve leefstijl. Samen met netwerkpartners werken we aan gezond opgroeien en vitaal ouder worden, met aandacht voor zowel fysieke als mentale gezondheid en een gezonde leefomgeving. Daarbij zetten we in op preventie, bewustwording en het versterken van de eigen regie van inwoners.

We zorgen voor toegankelijke informatie, ondersteuning en laagdrempelige activiteiten op het gebied van sport, bewegen, kunst en cultuur. Deze activiteiten dragen niet alleen bij aan gezondheid en welzijn, maar versterken ook sociale contacten en participatie. Voorbeelden hiervan zijn het aanbieden van gezonde recepten in supermarkten, preventieve gezondheidschecks via het Hartcheckpunt, kennismakingsactiviteiten op het gebied van sport en cultuur, ontmoetingsactiviteiten rond gezonde voeding, beweegactiviteiten voor ouderen en JOGG (landelijke aanpak die kinderen en jongeren stimuleert om gezonder op te groeien door een omgeving te creëren waarin gezonde keuzes makkelijker worden). Binnen JOGG wordt onder meer ingezet op projecten als Trommel zonder Rommel, de Waterweek en het stimuleren van gezondere evenementen, waarmee gezonde voeding, voldoende beweging en een gezonde leefomgeving voor kinderen en jongeren worden bevorderd.

Doelstellingen

Inwoners krijgen de kans om anderen te ontmoeten en voelen zich welkom

Zo worden sociale netwerken versterkt, ontstaan er hechtere wijken waarin inwoners elkaar vaker ondersteunen, omkijken naar elkaar en zich veilig voelen. Hierbij is ook extra aandacht voor onze vele vrijwilligers en heeft het voorliggende veld een prominente rol.

Ruimte voor ontmoeten, ontwikkelen en meedoen

Ambitie

Wij creëren een toegankelijke, veilige en toekomstbestendige leefomgeving die ontmoeting, gezondheid en participatie bevordert. Door wonen, zorg, welzijn, sport, cultuur en openbare ruimte in samenhang te ontwikkelen, dragen we bij aan sociale samenhang, inclusie en de mogelijkheid voor iedere inwoner om gezond, zelfstandig en betekenisvol te leven in Oost Gelre.

Doelstellingen

Inwoners hebben een leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, ontmoeten en spelen

De openbare ruimte is groen, gezond, veilig, inspirerend en toegankelijk. Door wijken zo in te richten dat bewegen, ontmoeten en spelen vanzelfsprekend wordt, creëren we plekken waar inwoners van alle leeftijden elkaar kunnen ontmoeten en actief gebruik van maken. Daarbij benutten we de ervaringsdeskundigheid van inwoners, zodat de leefomgeving aansluit bij hun wensen en dagelijkse praktijk. Zo ontstaat een omgeving waarin inwoners zich prettig voelen.

Doelstellingen

Inwoners hebben toegang tot duurzame, veilige multifunctionele gebouwen in de wijk

Duurzame, veilige en multifunctionele gebouwen in de wijk vormen een belangrijke basis voor ontmoeting, ontwikkeling en meedoen. Deze gebouwen bieden ruimte voor uiteenlopende activiteiten, zoals leren, bewegen, ontmoeten en ondersteuning en zijn daarmee een laagdrempelige plek voor inwoners van alle leeftijden. Door functies te combineren en voorzieningen dichtbij te organiseren, versterken we de sociale samenhang in wijken en maken we het eenvoudiger voor inwoners om mee te doen aan het maatschappelijk leven.

Doelstellingen

Inwoners wonen zelfstandig, veilig en betekenisvol

Er zijn passende woon- en ondersteuningsvormen in de wijken. Hierbij zijn leefbaarheid en eigen regie van inwoners de uitgangspunten.

Veilig samenleven

Ambitie

Veiligheid is de basis voor samenleven en vertrouwen. Tegelijk zien we dat politiecapaciteit schaars is en dat problemen complexer worden.

Daarom kiezen we voor een aanpak die:

- voorkomt waar het kan (preventie en vroeg signaleren);
- hard ingrijpt waar het moet (handhaving en aanpak van criminaliteit);

- samenwerkt met partners en inwoners,- en duidelijk en voorspelbaar is in regels en vergunningen.

Ontwikkelingen

We werken integraal samen aan een veilige en leefbare woon- en werkomgeving.

De veiligheid en leefbaarheid in Oost Gelre wordt versterkt door preventie, vroegsignalering, effectieve handhaving en intensieve samenwerking met inwoners, ondernemers en (veiligheids)partners, zodat criminaliteit en overlast worden teruggedrongen en inwoners zich veilig voelen.

Wij zijn samen met de ondernemers, verenigingen en inwoners weerbaarder tegen ondermijning

Ondermijnende criminaliteit wordt vroegtijdig gesignaleerd, preventief voorkomen en daadkrachtig aangepakt, in nauwe samenwerking met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en veiligheidspartners.

De gemeente beschikt over een adequate crisisstructuur

Het versterken van de gemeentelijke crisisorganisatie en maatschappelijke weerbaarheid, zodat de gemeente en haar inwoners goed voorbereid, handelingsbekwaam en veerkrachtig zijn bij toekomstige crises.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeentegrootte 25.000-50.000 inw.	Jaar
Onderwijs	Absoluut verzuim	aantal per 1.000 inwoners 5-18 jr	Igrado	12,0	5,7	2024
Onderwijs	Relatief verzuim	aantal per 1.000 inwoners 5-18 jr	Igrado	16	26	2024
Onderwijs	Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het vo en mbo onderwijs	DUO	2,1%	2,0%	2024
Sport en recreatie	Niet sporters	%	RIVM	39,3%	44,7%	2024
Sociaal domein	Banen	aantal per 1.000 inwoners in de	LISA	1.019,9	744,8	2024

		leeftijd van 15 t/m 64 jaar				
Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	CBS	75,6%	73,6%	2025
Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	aantal per 10.000 inwoners	CBS	129,8	189,3	2025
Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	484,3	222,1	2025
Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	13,7%	13,9%	2025
Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,1%	1,0%	2025
Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,5%	0,3%	2025
Sociaal domein	Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo	aantal per 10.000 inwoners	GMSD	590	716	2025
Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	1%	1%	2024
Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	4%	4%	2024
Sociaal domein	Werkloze jongeren	% van alle jongeren van 16 t/m 22 jaar	CBS	2%	2%	2024
Veiligheid	Verwijzingen Halt	aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt	4	9	2025

Veiligheid	Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,7	1,2	2025
Veiligheid	Gewelds- en seksuele misdrijven	aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,3	3,2	2025
Veiligheid	Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,5	1,1	2025
Veiligheid	Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde	aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,8	4,0	2025

Bron: [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl), cijfers worden regelmatig geactualiseerd en kunnen afwijken

Middelen: wat mag het kosten?

x € 1.000

Meerjarenbegroting					
	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Lasten</i>					
Ongewijzigd beleid	-63.033	-61.093	-61.093	-61.093	-61.093
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming lasten</i>	-63.033	-61.093	-61.093	-61.093	-61.093
<i>Baten</i>					
Ongewijzigd beleid	12.291	12.032	12.032	12.032	12.032
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					

<i>Nieuwe raming baten</i>	12.291	12.032	12.032	12.032	12.032
Saldo	-50.743	-49.061	-49.061	-49.061	-49.061
Voorstel nieuw beleid structureel		-638	-895	-569	-569
Voorstel nieuw beleid incidenteel		-1.418	-1.006	-0	-0
Dekking bestaande middelen (AZWA)		194	326	0	0
Dekking reserve		1.418	1.006	0	0
<i>Saldo nieuw beleid</i>		<i>-459</i>	<i>-569</i>	<i>-569</i>	<i>-569</i>
Totaal saldo programma 2	-50.743	-49.520	-49.630	-49.630	-49.630

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027
Lasten		
TV1.1	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.721
TV1.2	1.2 Openbare orde en veiligheid	1.141
TV4.2	4.2 Onderwijshuisvesting	2.188
TV4.3	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.477
TV5.1	5.1 Sportbeleid en activering	533
TV5.2	5.2 Sportaccommodaties	2.310
TV5.3	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	333
TV5.4	5.4 Musea	352
TV5.6	5.6 Media	730
TV6.1	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.131
TV6.21	6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	220
TV6.22	6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	625
TV6.23	6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	2.024
TV6.3	6.3 Inkomensregelingen	10.524
TV6.4	6.4 WSW en beschut werk	6.227

Exploitatie		Primitieve begroting 2027
TV6.5	6.5 Arbeidsparticipatie	2.388
TV6.60	6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	1.541
TV6.711	6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	3.471
TV6.712	6.712 Begeleiding (WMO)	3.297
TV6.713	6.713 Dagbesteding (WMO)	114
TV6.751	6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	5.265
TV6.752	6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	318
TV6.753	6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	50
TV6.761	6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	212
TV6.762	6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	3.091
TV6.763	6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	125
TV6.791	6.791 PGB WMO	195
TV6.792	6.792 PGB Jeugd	110
TV6.811	6.811 Beschermd wonen (WMO)	8
TV6.812	6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	37
TV6.821	6.821 Jeugdbescherming	565
TV6.822	6.822 Jeugdreclassering	160
TV6.91	6.91 Coördinatie en beleid WMO	386
TV6.92	6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	320
TV7.1	7.1 Volksgezondheid	1.903
Totaal Lasten		61.093
Baten		
TV1.1	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-50
TV1.2	1.2 Openbare orde en veiligheid	-162
TV4.3	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-237
TV5.1	5.1 Sportbeleid en activering	-142
TV5.2	5.2 Sportaccommodaties	-162
TV5.3	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0
TV5.6	5.6 Media	-29
TV6.1	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-3.427
TV6.23	6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-187
TV6.3	6.3 Inkomensregelingen	-6.262
TV6.4	6.4 WSW en beschut werk	-1.000
TV6.60	6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-98
TV6.711	6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-220
TV7.1	7.1 Volksgezondheid	-55
Totaal Baten		-12.032
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		49.061
Gerealiseerd resultaat		49.061

Voorstellen nieuw beleid voor het jaar 2027

Voorstellen van nieuw beleid voor het jaar 2027

x € 1.000

Omschrijving	Investeringen	Dekking uit reserves	Dekking uit bestaande middelen	Budgettaire lasten
P2 nieuw:				
Uitvoering wet versterking regie volkhuisvesting				-25
Inzet vrijwilligers voor cliënten Sociaal Team				-15
Cultuurmakelaar				-25
Landelijke en regionale plannen vertalen naar lokaal gezondheidsbeleid				-120
Impuls preventie en bewustwording onveiligheid in relaties		25		
Inzetten op zorgtechnologie		50		
Uitvoering geven aan Wet Integrale Suicidepreventie				-50
Extra aandacht voor zorgfraude en besparingskansen tweedelijns zorg		45		
Extra aandacht voor terugdringen indicaties externe verwijzers		60		
Sterke lokale teams - basishulp				-89
Impuls werkwijze sterke lokale teams - collectief en preventief		477		
Versterken sociale en pedagogische basis -			194	

Omschrijving	Investerings	Dekking uit reserves	Dekking uit bestaande middelen	Budgettaire lasten
Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA)				
Toenemende taken op het gebied van integrale veiligheid				-40
Weerbare samenleving (i)		80		
Weerbare samenleving (s)				-80
Bluswatervoorzieningen	125			-15
Verduurzaming de Mattelier	550			
P2 Programmabegroting 2026				
Project indicatieloze dagbesteding		100		
Methodiek Verklarende Analyse		28		
Ontmoetingsruimtes in de wijk		50		
Invulling zorg en welzijn in MFA's		100		
Cultuurfonds		25		
Preventie en gezondheid (exclusief POH en PPJ) (incidenteel)		100		
Inzet vakleerkrachten bewegingsonderwijs op basisscholen in Oost Gelre		100		

Omschrijving	Investeringsen	Dekking uit reserves	Dekking uit bestaande middelen	Budgettaire lasten
Extra ondersteuning voor inwoners die de regie over hun leven niet meer hebben		160		
Streekoproep		17		
Totaal	675	1.417	194	-459

